

EMİN RECEP GÜREL'İN DERGİLERDE KALAN KALEM MAHSULLERİNDEN ON İKİ ŞİİRİ VE TERBİYEVÎ BİR MONOLOGU (ŞİİRLERİNE YENİ EKLER II)

Ersin ÖZARSLAN*

Özet

Bu yazıda Emin Recep Gürel'in dergilerde kalan şiirlerinin toplanması çalışmalarından bahsedilmiş ve şairin dergilerde kalan on şiiri ve bir terbiyevî monologunun metinleri verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Emin Recep Gürel, dergiler, derleme, metin tespiti.

Giriş

Türkiye kütüphanelerinde süreli yayınların, daha açık ifadesiyle dergi ve gazetelerin tam ve eksiksiz koleksiyonlarına ulaşmak umumiyetle mümkün değildir. Çünkü neredeyse hiçbir dergi veya gazete okuyucu hizmetine sunulmak üzere derlenmiş ve bu ihtiyaca uygun olarak ciltlenmiş değildir. Çoğu cilt ve dermeler, meraklıların şahsî zevk, merak, dikkat ve tecessüsleri yanında ferdi emek, gayret ve fedakârlıkları doğrultusunda hasbî ve amatör bir ruhla bir araya getirilmiştir.

Merak ve tecessüs sahipleri ölüm, yaşlılık veya başka sebeplerle dermelerini muhafaza edemeyecek duruma düştüklerinde, ömürlerinin muhassalası olan şahsî kütüphâneleri, umumiyetle bağış, bazan da satış yoluyla resmî veya hususî kurumların kütüphânelerine intikal etmektedir. Umumiyetle şahısların kendi zevk, anlayış ve ihtiyaçları doğrultusunda toplanıp ciltletilmiş olan dergi ve gazeteler, umumî okuyucu hizmetine sunulduğunda «milletin malı deniz» sakil mantığının hâkim olduğu «kamu kullanımı» dolayısıyla kolayca yıpranıp dağılabilmekte ve bir noktadan sonra istifade edilebilme özelliklerini kaybetmektedirler.

Herkesin her şeyi toplama[ya]madığı, toplasa bile biriktiremediği, biriktirse bile uzun müddet koruyamadığı bir zeminde, kütüphâncilerin, süreli yayınları derleme yolundaki emek ve gayretlerinin de ihtiyaçların çok uzağında olması dolayısıyla, birçok dergi ve gazetenin tam ve eksiksiz bir şekilde derlenmesi bir yana, bazı dergi ve gazetelerin tek bir sayısının bile elde bulunmadığı, bu güne ulaşmadığı basit bir vakıadır.

Hâl-i hazırda bugüne ulaşmış gazete ve dergilerin de koleksiyonları tam değil eksiktir. Bir dergiyi baştan sona tarayabilmek için birkaç kütüphâne dolaşmak gere-

* Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü

kebilir. Bu «birkaç kütüphâne» ibaresi aynı zamanda «birkaç şehir» bazan da «birkaç ülke» anlamına gelebilir. Bu şartlar altında bir araştırmacının bütün dergi veya gazeteleri taramasının zorluğu değil; bir bakıma imkânsızlığı düşünüldüğünde, sanatkarların külliyatlarının tamamlanması yolunda daha uzun zaman pek çok gayret sarf edilmesi gereği de anlaşılır. Öte yandan, Hocamız Ömer Faruk Akün'ün "Ahmet Hamdi Tanpınar" başlıklı yazısında, sanatkar hocasının bibliyografyasına düştüğü dipnotta yer alan, bir sanatkarın "Bazen en umulmadık bir yerde bir yazısına rastlamak mümkündür. Bu itibarla, [bir sanatkarın] noksanz bir bibliyografyasının meydana konulabilmesi için hemen bütün mecmua ve gazete koleksiyonlarının elden geçmesini icap ettiren çok geniş bir taramaya ihtiyaç vardır" (Akün, 1962: 18) şeklindeki ifadeleri, bire bir olarak, bu olgunun hakikatini yansıtmaktadır. Tam ve kâmil mânâda bir edebiyat tarihinin yazılabilmesi de sanatkarların eserlerinin derlenmesi, toplanması ve değerlendirmeye tâbi tutulmasına bağlıdır. Bu husus da Fuat Köprülü'nün "ilmi ancak nesillerin tamamlayabileceği" hususundaki düşüncesinin haklılığını ve isabetini tasdik eder. Eserlerinin derlenip toplanması ve değerlendirilmesi, edebiyat tarihindeki mevkiilerinin belirlenmesi beklenen sanatkarlar bulunduğu gibi, bunların da ötesinde daha adlarının tespiti ve tasnifi beklenen, isimleri unutulmuş birçok sanatkardan söz etmek mümkündür.

I. Emin Recep Gürel (1899-1970)

Dergâh Mecmuası çevresindeki şairlerden olan Emin Recep Gürel, şiire millî mücadele yıllarında başlamış ve adından söz ettirmiş, Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının ilk döneminde neşrettiği şiirlerle belli bir isim sahibi olmuş bir şairdir. Zaman içinde, sonraki nesillerin ihmaline uğramasa da, büyük şahsiyet ve şöhretlerin gölgesinde kalmaktan kurtulamamış; edebî faaliyetini ihmal edip devrin şartlarına göre sürdürmediği için de umumî ilginin dışında kalmış ve unutulmuş şairler arasına karışmıştır.

Emin Recep Gürel 1315/1899 yılında, Selanik'te Pazar Tekkesi Mahallesi'nde dünyaya geldi. Selanik adliyesinde çalışan Aziz Bey'in oğludur. Selanik'teki Yedigâr-ı Terakki mektebinin idadi kısmından 1913 yılında mezun oldu (Ergun, 1936-46: 1243). 1914'te çiftçi olmak arzusuyla, İstanbul'a gelerek Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi'ne girdi ve 1919'da buradan mezun oldu. Yeni Trakya Tütün Şirketi'nde müdürlük vazifesi ile Bulgaristan'a gitti. İnhisarlar İdaresi'nde tütün eksper muavinliği görevinde bulundu. Orada iken Bulgarca öğrendi. Bulgaristan'da kaldığı yedi yıl içerisinde, Emin Recep'in, şiirlerinin altına kaydettiği yer isimlerine göre, onun Garbî Trakya, Cebel, Tırnova, Simin, Şeyh Cuma, Rodop, gibi yörelerde dolaştığı veya çalıştığı anlaşılmaktadır.

Türkiye'ye geldikten sonra öğretmenlik mesleğine girerek, Selaniklilerin kurduğu Şişli Terakki mekteplerinde hoca ve idareci olarak görev aldı. Bu görevi dolayısıyla çocuk terbiyesi ile ilgilenmeye ve bu sahanın kitaplarını okumaya başladı. 1933 yılında Cağaloğlu'nda bizzat kurduğu ve okul öncesi eğitimi de veren özel Yeni Nesil İlkokulu'nun müdürlüğünü iki yıl süre ile yürüttü. 23 Mart 1935 tarihinde İstanbul Selçuk Kız Sanat Okulu tabiiye (fen bilgisi) öğretmenliğine geçti. 9 Ekim 1939'da İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu'nun lise kısmına fizik, tabiat ve sağlık bilgi-

si öğretmeni olarak naklen tayin edildi. İstanbul Sultanahmet Ticaret Lisesi müdür yardımcılığı görevini yürütürken 1964 yılında yaş haddinden emekli edildi¹. 1970 yılında İstanbul'da vefat etti.

İlk şiirlerini Halkalı Ziraat Mektebi'nde talebeyken yazan Emin Recep, Celâl Sâhir tarafından bir mektupla yazı yazmaya ve diğer yazarlarla tanışmaya davet edildi. Bu davete icabet eden Emin Recep, Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Nâzım Hikmet, Faruk Nafiz, Vâlâ Nureddin ve Hâlide Nusret gibi devrin genç edebiyatçıları ile tanışıp arkadaş olarak hececi şairler arasına katılmış oldu. Emin Recep, yazdıklarıyla Celâl Sâhir'in ilgisi yanında devrin önemli edebiyatçılarından Yahya Kemal ve Yakup Kadri'nin de dikkatini çekmiştir:

Yahya Kemal, Emin Recep'i "yeni tahassüste ve yeni zevkte" "güzel şiirler" yazan sanatkarlar arasında göstererek, onun kırlara dair yazdığı bir şiirini, hece vezni ile yazan İdris Sabih [Gezmen]'in çiçekler, Necmeddin Halil [Onan]'in harb hatıraları ve Ahmet Hamdi [Tanpınar]'nin İsfahan için yazdıkları şiirlerle birlikte zikretmiş ve tamamı için "nâdir söylenebilir şiirlerdendir" ibaresiyle bir değerlendirmede bulunmuştur (Beyatlı 1984: 112).

Emin Recep, isim ve şöhret sahibiyken, bir bakıma olgunluk çağında edebiyat tarihinin malzemesiyle uğraşanlarca devrin şartlarında değerlendirilmiş ve hakkı teslim edilmiştir:

"... şiir mecmualarında güzel şiirlerle takdirleri çekmeğe başladı. ... (Kitaplar)da, Hayat ve Güneş mecmualarında epeyce şiirleri vardır. ... Emin Recep, pastoral şiirleri, zarif ve samini edâsile edebiyatımızda değerli bir yer almıştır. Tabiatı tasvir eden bir ressamın fırçasile tablosuna verdiği renkleri, Emin Recep, kalemile şiirlerine vermiştir." (Uraz, 1939-40: 121).

Edebiyat tarihçisi Nihat Sami Banarlı da, Emin Recep Gürel'i, gerek millî mücadele yıllarının "muhtelif gazete ve mecmualarında, gerek millî edebiyat cereyanının yayın organı olan Yeni Mecmua'da ve bilhassa 1920 yıllarında bir hece vezni hareketi [oluşturmak] gayesiyle yayınlanan ve Celâl Sâhir tarafından ayda bir defa neşredilen Birinci kitap, İkinci kitap, Sekizinci kitap isimli şiir-nesir-hikâye-tiyatro eserlerinden mürekkep "Kitaplar"da hece vezniyle şiirler söyleyerek bu cereyana hep birden hız veren genç şairler" arasında sayar; başka bir ifadeyle, "Her ne şekilde olursa olsun bu yıllarda hece vezniyle şiir yazmayı bir cereyan haline getiren şairler ve bunların en mühimleri" arasında zikreder (Banarlı, 1948: 367-368; Banarlı, 1987: 1131).

Emin Recep Gürel, sadece çocuk ve çocukluk vadisinde yazdığı şiirlerden bazılarını aldığı ve 1928 yılında yayınladığı tek kitabı *Altın Kitap-Çocuk Şiirleri* (Gürel, 1928) dışındaki şiirlerini sağlığında toplayıp kitaplaştırma gayreti gütmeyeği için yazdıkları dergilerde kalmış, külliyyatı tamamlanamamış ve şiir varlığı ortaya çıkarılamamıştır.

¹ Emin Recep Gürel'in emekli sicil numarasına Emekli Sandığı (SGK) Genel Evrak Şefi Neşe Özer Hanımefendi'nin delâletiyle; dosya mündericatına ise Emekli Sandığı (SGK) Arşiv Şubesi Müdürü Mehmet Küpeli Beyefendinin yardımlarıyla ulaşmak mümkün olmuştur. Hizmetlerine teşekkürü borç bilirim.

II. Emin Recep Gürel'in Şiirlerini Derleme Teşebbüsleri

Emin Recep Gürel'in şiirlerini derleme ve kitaplaştırma hususunda ilk ciddi gayretin sahibi şimdilerde emeklilik günlerini geçirmekte olan Prof. Dr. Mustafa Özbalcı'dır. Hocamız Prof. Dr. İnci Enginün'ün tavsiye ve yönlendirmeleri üzerine (Özbalcı, 1993: XIV) Dergâh, Genç Yolcular, Güneş, Hayat, Millî Mecmua, Muhit, Türk Yurdu, Ümid ve Yarımaya gibi dergileri taramak suretiyle Emin Recep Gürel'in şiirlerini derleyip yayımlayan Özbalcı, süreli yayın koleksiyonlarının taşıdığı tamamîyet zaafı dolayısıyla, gösterdiği gayret ve dikkate rağmen, şairin bütün şiirlerini derlemesi mümkün olmamıştır. Emin Recep Gürel'in, Özbalcı'nın dikkatinden kaçan kalem mahsullerinden bazılarını da Prof. Dr. Nâzım Hikmet Polat derleyip neşretmişti (Polat, 1997: 203–218). Bu satırların yazarı da dergi ve gazetelerle uğraşırken değişik dergilerin değişik sayfalarında tesadüf ettiği Emin Recep Gürel'in kalem mahsullerinden on şiiri derlemişti. Bu şiirler, şairin hayatı ve faaliyetine dair yeni bilgiler eşliğinde neşredilirken, şu satırlarla, şairin başka dergilerde yeni ve daha başka şiirlerinin bulunabileceği ihtimaline işâret edilmişti:

"Emin Recep Bey'in şiirleri herhâlde burada dökümü verilen yüz şiir- den ibaret değildir. Onun başka kaynaklarda da tespit edilmeyi bekleyen kalem mahsullerinin bulunması kuvvetle muhtemeldir. .... Araştırmacılar zamanla bu şiirleri tespit edip yayımlayacaklar ve Emin Recep Bey'in külliyâtı da böylece tamamlanmış olacaktır. Külliyât ortaya çıkınca da münekkidlerin, edebiyat tarihçilerinin, güldeste hazırlayanların ve zevk ehlinin onu ve şiirlerini değerlendirmesi kolaylaşacaktır. Böylelikle şairin hakkı teslim edilecek ve edebiyat tarihinde sanatının seviye ve değerine uygun bir yere oturtulacaktır. Emin Recep Bey, ancak bundan sonra edebî hayatını ebedî olarak sürdürülebilecektir." (Özarlan, 2006: 69)

Ancak ulaşılabilen dergileri tarama imkânı söz konusu olduğu için, gözden kaçan yahut ulaşılmadığı için taranamayan yahut da sayfalarında Emin Recep'in kalem mahsullerinin bulunabileceğine ihtimal verilmediği için bütünüyle taranmamış olabilecek mecmualardan *Servet-i Fünûn*, *Güneş*, *Yeni Kitap* ve *Gürbüz Türk Çocuğu* dergilerinin sayfalarında Emin Recep'in bilinmeyen bazı şiirlerine ve bir "terbiyevî monolog"una tesadüf edildi. Meselâ *Güneş* mecmuası daha önce Özbalcı tarafından tarandığı ve bu dergideki şiirler derlendiği hâlde, bu mecmuada yayımlanmış olan "Yalak" başlıklı şiir görülememiş ve derleme dışında kalmıştır. Bunun en akla yakın sebebi mezkûr şiirin yer aldığı sayfa veya sayının, taranan ciltte yer almayışdır.

Emin Recep'in söz konusu derleme çalışmaları dışındaki kalem mahsullerinin künyeleri şöyledir:

"Ölüm 'Aşk", **Servet-i Fünûn**, 1449 (11 Mart 1336-1920) 226.

"Kleopatra", **Servet-i Fünûn**, 1452 (1 Nisan 1336-1920) 262.

"Yalak", **Güneş**, 8 (15 Nisan 1927) 15.

"Balkon", **Yeni Kitâb**, 4 (Ağustos 1927) 31.

"Kelebek ile Arı Masalı", **Gürbüz Türk Çocuğu**, 21(Haziran 1928) 36–37.

"Çıplak Ayaklı Çocuk", **Gürbüz Türk Çocuğu**, 24 (Eylül 1928) 30–31.

“Küçük Neş’eli Adamlar”, **Gürbüz Türk Çocuğu**, 26 (İkinci Teşrin 1928) 21.

“Tayyare Şarkısı”, **Gürbüz Türk Çocuğu**, 36 (Eylül 1929)33.

“Leyla İle Kaya” [Oyun], **Gürbüz Türk Çocuğu**, 20 (Mayıs 1928) 7–8. [Terbiyevî Monolog].

“Madenciler”, **Gürbüz Türk Çocuğu**, 30 (Mart 1929)11.

“Mevsimler”, **Gürbüz Türk Çocuğu**, 31 (Nisan 1929).

Görülebceği üzere şairin *Güneş* ve *Yeni Kitâb* mecmualarında birer, *Servet-i Fünûn* mecmuasında iki ve *Gürbüz Türk Çocuğu* mecmuasında ise yedi şiiri ve oyun tarzında bir “terbiyevî monolog”u yayımlanmıştır. Bu dergiler arasında Emin Recep’in şiirlerine neşir zemini olmak bakımından en önemlisi *Gürbüz Türk Çocuğu* mecmuasıdır. Hangi yazar veya şairin hangi dergide yazı veya şiir neşrettiğini peşinen bilmek her zaman mümkün olmaz. Hele hele edebiyat tarihine bütünüyle mal olmamış kalem sahipleri söz konusu olduğunda bu husus muammaya dönüşebilir. Çünkü bazı dergiler edebiyat tarihinin bir sırrını taşıyabilmekte ve baştan sona taranmadan mündericatında ne olduğu pek bilinmemektedir².

III. *Gürbüz Türk Çocuğu* Mecmuası

Emin Recep’in yedi eseriyle sayfalarında görüldüğü *Gürbüz Türk Çocuğu* mecmuası bir sanat ve edebiyat dergisi olmamakla birlikte, sanat ve edebiyata çocuğa, çocukluk olgusuna yönelik olduğu ölçüde yer veren, başka bir ifadeyle çocuğu, çocukluğu ve çocuğun dünyasını işleyen kalem mahsullerini tercih eden bir mecmuadır. *Gürbüz Türk Çocuğu*, memleketin nüfus ve çocuk siyasetiyle ilgili görüş, düşüncü ve kanaatlerini, başka bir tabirle “ütopyasını” yaymak ve yaşatmak gayesiyle çıkarılmış bir dergidir. Mahiyeti ve işlevi itibarıyla halkevi mecmualarını andıran dergi, Ekim 1926 tarihinde Himâye-i Etfâl Cemiyeti’nin “nâşir-i efkârı” olarak, Kırklareli Mebusu Doktor Fuat (Fuad Mehmed Umay 1885-1963) idaresinde, “Çocukluğun sıhhi terbiyevî inkişâfına yardım eder” mottosuyla yayına başlar. İlk sayısında yer alan tam sayfa Mustafa Kemal fotoğrafı ile “Türkiye Himâye-i Etfâl Cemiyeti’nin Büyük Hamisi Gazi Paşa Hazretleri” şeklindeki resim altı yazısı derginin mahiyet, işlev ve gayesi hakkında her şeyi ortaya koyar.

² Yükseköğretim Kurulu’nun teşkili ile Edebiyat Fakültelerinde ve Edebiyat Fakültesi programı uygulayan farklı isimli fakültelerde merkezî idareye geçilmeden önce bazı üniversitelerde “Mezuniyet Tezi” adı altında ve esas kürsüye bağlı olarak bir ilmî çalışma hazırlanırdı. YÖK sonrasında “tez” olmaktan çıkarılmış ve basit bir ödeve dönüştürülmüş bu çalışmalardan bazıları, süreli yayınların belli bir usul ve anlayış doğrultusunda, bir düzene bağlı olarak fihrist, indeks, tür, şekil yahut metin tespit veya dökümüne yönelik olurdu. Fakat dergi veya gazetelerin muhteviyat ve mündericatını yazar, konu veya türlere göre tasnif eden bu mezuniyet tezlerine ulaşmak da kırtasiyeciliğin kısılcacında kaldığı için mezuniyet tezini hazırlayan ve hazırlatan dışında kimseye pek faydası dokunmazdı. Buna rağmen bu mütevazı tezlerin özellikle Yükseköğretim Kurulu’ndan sonra birçok araştırmacının işini kolaylaştırıp, yolunu kısalttığı inkâr edilemez. Anılan tezlerden dergi ve gazetelerle ilgili olanların dökümüne yönelik dikkate değer bir çalışma için (Yetiş, 1986-1993: 334-340) künyesine bakıla.

İlk nüshada, muhtemelen Fuad Mehmed Umay'ın kaleme aldığı "Gürbüz Türk Çocuğu Niçin İntişar Ediyor?" başlıklı yazıda derginin gayesi şu şekilde izah edilir:

1. Türk Çocuğu'nu gürbüz yetiştirmek,
2. Gürbüz Türk çocuklardan kuvvetli, sağlam bir millet vücuda getirmek...

Hepimizin hedefi birdir ve şudur: Gürbüz Türk Milleti için gürbüz Türk Çocuğu..." (Umay, 1926: 1).

1926-1931 arasında doğrudan çocuk, ebeveyn, öğretmenler ve çocuğun yetiştirilme sürecinde yer alan herkese hitap ettiği görülen mecmuanın 1931'den sonra tedricen yetişkinlere yöneldiği görülür.

*

Gürbüz Türk Çocuğu mecmuası 1926-28 arasında mahiyet itibariyle bir "çocuk gelişimi ve eğitimi" dergisi özelliği taşır. Üçüncü sayısından itibaren edebî mahsullere yer vermeye başlayan dergi, bir aile dergisi olma yoluna girer. 1928 sonrasında Latin harfleriyle yayımlanan nadir dergilerden olduğu için devrin bazı ediplerine de tecelli zemini olur. Gürbüz Türk Çocuğu mecmuası her hâlükârda bir terbiye dergisidir ve sayfalarında edebiyata ancak terbiyeye yardımcı olacak kadar yer vermiştir.

Emin Recep Gürel'in bu mecmuada yer almasının sebebi de yazdıklarıyla derginin gaye ve hedeflerinin bazı noktalarda birleşmesidir.

*

Gürbüz Türk Çocuğu mecmuasının yayımı sırasında, süreli yayınlarda görülen bir ihmal sonucu, derginin numara sırasında bir karışıklık söz konusu olmuştur. Süreli yayınlarda dergi veya gazetenin kapak veya iç kapağında unvan, kimlik yahut künye sayfasında bazı bilgiler sabit olup nadiren değişir. Süreli yayının tarih ve sayı numarası ise her sayıda yenilenmek zorundadır. Öteden beri bazan ihmal, bazan nisyan, bazan dikkatsizlik, bazan da acemilik yüzünden bu tarih ve sayıların yenilenmesi mümkün olmaz ve dergi yahut gazete ya bir önceki tarih ve sayı ile yayımlanır yahut da tarih ve sayı kayıtlarının ya biri veya her ikisi kaydedilmeden yayımlanır. *Gürbüz Türk Çocuğu* mecmuasının Haziran 1928 tarihli yirmi birinci sayısı böyle bir zühûle kurban gitmiş ve 21. sayı kapakta tarih ve sayı kaydı olmadan ama iç sayfalarda «Sayı 20» kaydı ile yayımlanmıştır. Bu zühul nâşirler tarafından fark edilmiş olmalı ki derginin Temmuz 1928 tarihli bir sonraki sayısı 22. sayı kaydı ile sıra takibiyle yayımlanmıştır. Bu hatanın farkında olmayan kütüphaneci ve araştırmacıların kayıtlarda *Gürbüz Türk Çocuğu* mecmuasının yirmi birinci sayısını "yok" addederek kayıt düştükleri³ veya Haziran 1928

³ Millî Kütüphane Başkanlığı Eski Harfli Türkçe Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu, s. 83'de «Noksan sayılar: 1928: 21. sayı...» kaydı yer almaktadır ([ÜNALve GÜNER], 1987: 83). *Hakkı Tark Us Kütüphanesi Kataloğu: Süreli Yayınlar* s. 141'de de aynı mecmuanın 21. sayısı mevcut sayılar arasında gösterilmemiştir (Öztürk ve diğerleri, 2006: 141). Hâlbuki TBMM Kütüphanesi Yer nu: 166'daki koleksiyonda 20 numaralı Mayıs 1928 sayısını takip eden ve kapağında sayı ve tarih kaydı bulunmayan ama iç sayfalarda, sayfa başı kayıtlarında, bir önceki sayının kaydı «Sayı 20» ile yirmi birinci sayı yer almaktadır.

tarihli yirmi birinci sayıyı, iç sayfa başlarındaki yanlış kayda binaen verdikleri künyelere «Sayı 20» kaydını aldıkları görülmektedir⁴

IV. Bazı Dikkatler

Mustafa Özbacı (1993: X)'nin neşrettiği şiirlerden, “hiçbir yerde yayımlanmamış son yazdığı üç şiir” (Özbacı, 1993: X) kaydıyla kendisine gönderilen ve onun da dipnotlara “İlk defa bu kitapta neşrediliyor” kaydını düşerek dercettiği üç şiirden “Dalgalar” adlı şiir, Özbacı'nın bu kaydının aksine, daha önce **Yeni Kitap** mecmuasının, Teşrin-i Sâni 1927 tarihli 6. Sayısının 27. sayfasında “Vurun Dalgalar” başlığı altında neşrolunmuştur ([Gürel] 1927: 27). Bu şiirin, Özbacı'nın yayımladığı kitapta, ünlü şair “Faruk Nafiz'e” ithaf edilmiş olduğu görülüyor (Özbacı, 1993: 48). Hâlbuki aynı şiirin **Yeni Kitap** mecmuasındaki ilk neşrinde ithaf yoktur. Emin Recep Gürel'in bu ithafı sonradan koyduğu anlaşılıyor. Hatta bu ithaf, Emin Recep ile Faruk Nafiz'in beşerî münasebetlerini ileri yaşlarında da sürdürdüklerine dair bir karine olmanın ötesinde iki şair arasındaki yakınlık derecesini de gösteren bir delil olarak kabul edilebilir.

Emin Recep'in *Altın Kitap*'taki şiirlerinden “Kelebek ile Arı Masalı” adlı şiiri, bu kitaba derc edilmeden önce **Gürbüz Türk Çocuğu** mecmuasının, Haziran 1928 tarihli 23 numaralı sayısının 36. ve 37. sayfalarında, “İpek Böceği” adlı şiiri ise aynı mecmuanın Haziran 1928 tarihli 23 numaralı sayısının 27. sayfasında yayımlanmıştır ([Gürel] 1928: 36-37 ve 22).

V. Sonuç

Emin Recep Gürel'in, gerek yetişkinler için gerekse yetişme çağındakiler için yazdığı şiirlerle tarz, tavır ve eda bakımından hececi şiir anlayışı ve millî edebiyat hareketinin içerisinde, memleketçi edebiyat çığırının gerçekçi tarafından ziyade romantik pastoral tarafında değerlendirilmesi daha uygun olan, rahat ve ahenkli söyleyişi, samimî ifadesi yanında şekil bakımından batılı formları da yoklayan bir sanat-kâr olarak Türk şiirinde kendine mahsus bir yer tuttuğunu, çok parlak olmasa da usta isimlerle bir arada eser sahibi bir şair sıfatıyla edebiyat tarihinde mütevazı bir mevki hakkettiğini söylemek gerekir.

Bundan önceki çalışmada da ifade edildiği gibi bu yazı, Emin Recep'in şiirleri üzerindeki emeklere mütevazı bir katkı mahiyeti taşımaktadır. Varlığı tespit edilen şiirlerin, şairin külliyatına kazandırılabilmesi ve şiirinin gelişme seyrinin aydınlanması için neşrinin yerinde olacağı düşüncesiyle, yayım sırasına göre aşağıya derc olunmuştur.

⁴ Alev Sınar Çılgın (2004: 117)'in Emin Recep'in, “Kelebeğe Arı Masalı”, adlı şiirinin künyesini hem «Emin Recep, “Kelebek ile Arı Masalı”, S. 20, Mayıs 1928» hem de «Emin Recep, “Kelebeğe Arı Masalı”, S. 25, Teşrin-i Evvel 1928» şeklinde farklı künye olarak vermesi bir zühul eseri olmalıdır. Her iki künye de, ilki numara ve ay itibarıyla ikinci künye ise hem numara hem de tarih itibarıyla yanlıştır.

VI. Metinler: Emin Recep'in Dergilerde Kalan Kalem Mahsulleri

a. Şiirler

ÖLÜM AŞKI

Genç kadın duydum ki ilk sevdalınız
Ye'sinden intihâr eylemiş bugün.
Yeniden biriyle zevke dalınız,
Yeniden başlasın bu kanlı düğün

Şu fâni hayatta eğlenmek için
Bir sevdâ oyunu lâzım muhakkak.
Zavallı gençlerin kanını içmek;
Cânî de olsanız kim karışacak?

Ey derin bakışlı muhteris kadın!
Ölümden kudretli gözleriniz var
Ki hâ'in bir şimşek gibidir, yakar.

Aşk denilen o vahşî, acı feryâdın
Zehrine susamış benim de gönlüm
– Ne kadar tatlıdır, diyor, bu ölüm!

–1335–

[**Servet-i Fünûn**, 1449 (11 Mart 1336-1920) 226.]

KLEOPATRA

Geniş mermer sarayda edilirken sohbetler
«Nil»in sahillerini yeşil sular yalardı.
Gençler onun dizinde: - «Kalbimizi şenlet!» der;
O, gençlerin karanlık gözlerine dalardı.

Atılırken bir sabah «Nil»e dilber cesetler
Bu melikem saraydan hazin hazin bakardı.
Nehri saran granit ve yosunlaşmış setler
Kenarında âşıklar ufka doğru akardı.

... kudretlidir bu kadın «Nil»in timsahlarından,
Onu seven gençlerin hepsi gâfil yarından
İri siyah gözleri enginlere dalardı.

Sanki inler: -«Aşkımın sonu ölüm muhakkak!»
«Nil»de açan «lotus»sun ey Kleopatra, sen !
Kim düşünür ölümü sen bu kadar güzelken ?...

(1334)

[**Servet-i Fünûn**, 1452 (1 Nisan 1336-1920) 262.]

YALAK

Akşam.. Yorgun sürüler tepelerden indiler,
Yine su içmek için bu asırlık yalaktan.
Önce derin bir hisle ansızın sevindiler,
Belli yorulmuş onlar bütün gün otlamaktan.

Şimdi hayal içinde adımlarını sayan
Bu hayvanlar hep birden sanki homurdanıyor.
O kıraç vadilerde bir menba`a susayan
Zavallılar bir akşam susuzluktan yandılar.

Ormanın kenarında her an ninni söyleyen
Bu ihtiyar yalak da işte nihayet susmuş.
Nasıl susmaz bütün gün kızgın güneş yiyen
Soluk dallarda bile ötmüyor küçük bir kuş.

Büyük bir nehir gibi yolda toplanarak
Akın akın sürüler hasretle bekleştiler.
Çoban düşündü kaldı, tali`ine yanarak,
Dinç boğalar hırsından toprakları eştiler.

Hepsi bir bir gelerek uzattı başlarını
Bu ihtiyar yalağın çürümüş tahtasına.
Emdiler çatlak yolun kuruyan taşlarını
Artık nihayet yoktu sürülerin yasına.

Gölgeler bir dev gibi vadilerde yatarken
Onlar ne bir yudum su, ne bir ümit buldular.
Ufka yaslanan güneş ağır ağır batarken
Başlarını eğerek yollara koyuldular.

[Güneş, 8 (15 Nisan 1927) 15.]

BALKON

Gel ey ruhum gel çıkalım balkona,
Gel dinlemek istersen deniz seslerini.
Gönlüm aşk hastasıdır bir teselli ver ona,
Gel içeyim mehtapta ılık nefeslerini...

O sürekli rüzgâr ki esiyor Marmara'dan
Saçlarımı dağıttı işte eyiden eyi.
Beni sen çok ararsın yıllar geçer aradan,
Çok ararsın ey ruhum bu bahtiyar geceyi.

Tâ uzakta İstanbul yanıyor parıl parıl,
Bilir süslemesini ay bu sevimli şehri.
İster ellerimden tut, ister boynuma sarıl,
Bana bil ki şifadır aşkın ebedî zehri.

Kaynaşırken ötede gölgeler, hayaletler
Bir balıkçı çekiyor derinlerden ağını.
Işıklanan sularda gümüşlenen demetler;
Deniz içten yaşıyor bu en güzel çağını...

Gel başımız üstünde salsın akisler «zehre»,
Gel neş'eler ümitler sunalım ruhumuza.
Ay yürürken gecenin saçını öre öre
Ufuk engin denizle sanki omuz omuza...

Bizi koynunda coşkun bir zevka davet eden
Bu derin gecelere bırak beni dalayım.
O güzel vücudunu –sen bile hissetmeden-
Doğan mehtaba karşı kollarıma alayım.

Bir kuş gibi gönlüm de durmuyor aynı dalda,
Sanki aşkım bir deniz, bağrım ücra bir kıyı.
Dinle sevdiğim dinle şu karşıki sandalda
İki sevdalı gencin söylediği şarkıyı.

Sen ki ezelden beri seviyorsun denizi
Hangi manzara acep daha güzeldir ondan.
Aşkın dalgalarına bırakıp kendimizi
Gel bu akşam mehtabı seyredelim balkondan
(1927)

[Yeni Kitab, 4 (Ağustos 1927) 31.]

ÇIPLAK AYAKLI ÇOCUK

1
Çıplak ayaklı çocuk
Senin bu mavi ufuk:
Kırdaki kelebekler,
Senin bu renkli çiçekler
Senin bütün senindir.

Çıplak ayaklı çocuk
Ne'şem yok, benzim uçuk,
Bana bir dakikada mazimi hatırlattın,
Kıra hasret yaşayan yüreğimi kanattın
Ben de çıplak ayakla bayırlarda gezerdim,
Yazın güneş altında, kışın karda gezerdim.
Uğuldayan rüzgârdı her gün elimden tutan

Dinlenmeden giderdim bir bağdan öbür bağa,
Sevinirdim rastlasam yolda bir kaplumbağa,
Kartal yuvalarına bir hızda tırmanırdım,
Çilek tarlalarını tâ eskiden tanırırdım.
Tabiatle dâima el ele yürüyordum.

Deniz gibi engindim,
Doğrusu pek zengindim.
Balarılarım vardı.
Çiçeklere konardı.
Bana gülerdi ırmak
Derdi: Benim gibi ak!
Ne kaygısızdı başım,
Kuşlardı arkadaşım.

2

Seviyordum doğrusu, çok seviyordum yazı
Bahçe duvarlarında ıslık çalıyordum bazı.
Kırın ovaya sarkan yeşil yamaçlarından
Yere kadar eğilen elma ağaçlarından
Süsülen rüzgârları ne sevinçle içerdim,
Çiçillerle tarlada bazan ekin biçerdim.
Şimdi düşünüyorum: Bütün bu şelâleler
Bütün dağlar, ormanlar, değirmenler benimdi,
Bu yeşillik evimdi.

Artık ey güzel çocuk
Neş'em yok, benzim uçuk.

Didinmekten usandım bin türlü ihtiyaçla,
Bir zamanlar gezerdim bir süt dolu bakraçla...
Bu süt, kana susayan o mağrur sultanların
Her gün milyon kazanıp uykuya yatanların
Sofrasına konulan yemeklerden güzeldi.
Belki gümüş kaşıkla yemek yiyordu onlar,
Belki herkes esirdir bize diyordu onlar,
Fakat ben hür yaşadım, ben bir esir değildim,
Sadece tabiatın karşısında eğildim.
Hâlâ gözüm önünde hayali kulubamın:
Veda'ımı beklerdim kapısında akşamın...
Tatlı bir kır kokusu neşrederken çiçekler
Ağır ağır dönerdi meralardan inekler.
Uzak yakın dağlardan çan sesleri gelirdi,
Mayıs böceklerinin sedası yükselirdi.
Yorgun ardın dalarken ben bu yaz akşamına
Son ışıkla vururdu pencereimin camına
Gece kurbalarının sonsuz orkestrası

Gür sesli bülbüllerin ormanda şakıması
Uyumuş olsam bile beni uyandırırdı,
Doğrusu benim yuvam cenneti andırırdı.
Tabiata bakıp da «Hayat ne güzel?» derdim,
Çıplak ayaklarımla ben ülkemi beklerdim.

3

Çıplak ayaklı çocuk
Ne'şem yok, benzim uçuk;
Lâkin sana bu hayat
Takmış neşeden kanat
Yüksel, daima yüksel,
Uçan bulutları del!
O dönen değirmenler
Şu biçilmiş çimenler
Seni candan seviyor,
Bizden ayrılma diyor!
Bir gün yıllardan sonra eğer şehre girersen,
O çıplak ayakları mecbursun örtmeğe sen.
Artık sırtını büsbütün kaybedersen
Nerde benim kuşlarım, nerde dağlarım dersen,
İçinde günahların kaynadığı şehirler
Seni ey güzel çocuk az vakitte zehirler.
İşleyen tezgâhların, dönen değirmenlerin
Sedasını duyarsın uzaktan derin derin.

Çıplak ayaklı çocuk
Senin bu mavi ufuk.

Yurdun sana muhtaçtır.
Sen olmasan o açtır.
Gez dolaş bu yerleri,
Yemyeşil çayırları.
Tat hayatın tadını
Bilmesinler adını.
Lâkin bütün çiçekler
Sular, kuşlar, inekler
Bütün kırlar senindir,
Bu yeşillik evindir!

[Gürbüz Türk Çocuğu, 24 (Eylül 1928) 30-31.]

MEVSİMLER

Çiçek açar "baharda"
Bahçelerde, bağlarda;
Ben kırdan ip atlarım,
Rüzgârlar kanatlarım.

◆ Ersin Özarslan

“İlkbahardan” sonra “Yaz”,
Yazı sevmemek olmaz..
Artık dereler kurur,
Güneş yakar, kavur.

Birgün düşer yapraklar,
Yere üşer yapraklar,
“Sonbahar” çıkagelir;
Uğultular yükselir.

“Kış” gelince yağar kar,
Sular buzolur, sarkar.
Bense hop hop oynarım
Kar günü top oynarım.

[Gürbüz Türk Çocuğu, III/31 (Nisan 1929) 15.]

TAYYARE ŞARKISI

Güzel çocuk ister misin
Tayyareyle yükselmeği,
Göge karışsam der misin
Delip şu mavi kubbeyi,
Sen uçmak ister misin?

***

Tarlaları, şehirleri
Seyre dalmak ne hoş olur.
Yerde akan nehirleri
Gökten gören sarhoş olur
Etrafı bomboş olur.

***

İster misin kanatlanmak
Asılarak rüzgârlara,
İster misin uçuşan ak
Bulutları yara yara
Uçmak, uçmak, hep uçmak!

[Gürbüz Türk Çocuğu, 36 (Eylül 1929) 33.]

KELEBEK İLE ARI MASALI

Bir serseri kelebek
Gezerken çiçek çiçek
Görür bir bal arısı
Rengi altın sarısı,
Der: – Hey, bana baksana

Çok acıyorum sana
Vah, vah ne de çirkinsin
Kanatlanmış bir cinsin!
Arı da cevap verir
– Bana bu da elverir
Yok bir büyük maksadım
Böcek değil mi adım?
– Şimdi bir de bana bak
Ne güzelim, ne ak pak,
Benim süsü baharın ...
Arı sorar ki: –Yarın
Soğuk mevsim gelince
Fırtına yükselince
Ne yaparsın?
– Ben mi ?.. Hiç!
Mermer değil bir kerpiç
Yuvan yok mudur?
– Hayır..
– Senin var mı ?
– Elbet var !
Belki yağar yarın kar,
Göğün kararı olmaz,
Yuvasız arı olmaz.
– Yuvanı nasıl kurdun?
– Yuva temelli yurdun,
Anlatsam uzun gider
El duyar göz eder.
– Anlat, anlat azizim
– Hâlimiz harap bizim
Arı düşünür durur,
Sonra söze koyulur:
– Şu köyün hâricinde
Çam ormanı içinde,
Saklıdır kovanımız
Yeşillik her yanımız.
Kovan deyip de geçme
Orda her biri seçme
Bin bir jandarmamız var,
Kapıda armamız var.
Kimimiz bir ırgadız,
Yuvaya kol kanadız,
Kimimiz bal yaparız,
Çiçeklere taparız.
Herkes bilir işini,
Yuvanın gidişini,
Aynı et, aynı kanız,
Bilsen ne çalışkanız:

Sabah şafak sökünce
Kıra sisler çökünce
Gençler kovandan çıkar,
Sonra yüzünü yıkar.
Kimi ırmağa gider,
Kimi de bağa gider.
Kuşlar şakır bir yanda,
Çoban gezer ormanda
Atlar, koşar kuzular,
Dağlardan akar sular.
Kelebek sordu: – Peki
Ne hoş hayat sizdeki !
Doğrusu şaşakaldım
Bense dağ taşa kaldım.
Merak ettim: o soğuk
Mevsimde oluk oluk
Yağmurlar boşanırken
Acep ne yaparsın sen?
– Dedim ya bize kovan
Bir yuvadır her zaman.
Kışın yoktur işimiz:
Erkeğimiz, dişimiz
Bir köşeye sokulur
Uyur, günlerce uyur.
Kelebek baka kalır,
Ufaldıkça ufalır,
Der ki; – Ne yamansınız,
Bence kahramansınız,
Acep kimdir başınız?
– Bak şu suale hele,
Burda herkes amele.
Yücedir emelimiz,
Bizlerden alır kuvvet,
Bizdeki cumhuriyet.
Bu yüzden kuvvetliyiz,
Hepimiz devletliyiz.
Kimse en çok çalışan
Etrafından bal taşan
Bu güzel yurda olur
Bir gün reis-i cumhur!
Aradan geçer biraz,
Kıra veda eder yaz,
Kara bulutlar üşer,
Yapraklar yere düşer.
Dökülen çiçeklerin
Dibinde derin derin
Ağlaşır bütün kuşlar,

Âleme küskün kuşlar.
Yeşil çam ormanında,
Bal dolu kovanında
Şimdi arı keyf eder,
Kelebek ölür gider.

[Gürbüz Türk Çocuğu, 21(Haziran 1928) 36–37.]

KÜÇÜK, NEŞ'ELİ ADAMLAR

Dikkat edin elinize:
Büyük, küçük beş parmak var.
Yardım eder her gün bize
Bu küçücük, şen adamlar.

Düşünecek ne var bunda:
En önde başparmak gelir.
Bazan güzel bir oyunda
Şahadet parmak yükselir.

Bağırında orta parmak:
– En uzundur bil ki boyum
Yüzük parmak der: «Bana bak
Ne asildir benim soyum!»

Serçe parmak pek sevilir
Çünkü bebek gibi oynar.
Ne iş bilir, ne iş bilir
Bu küçücük, şen adamlar

[Gürbüz Türk Çocuğu, 26 (İkinci Teşrin 1928) 21.]

MADENCİLER

Yer altında derinlerde
Kazar durur madenciler.

Yer altında derinlerde
Tak tak vurur madenciler.

Ellerinde bir kör lamba
Yüzler kara.

Evlatları der ki baba
Kaz toprağı maden ara
Zavallılar çok iş görür.

Bu fedakâr insanlara
Borcumuzdur bir teşekkür.

[Gürbüz Türk Çocuğu, 30 (Mart 1929) 11.]

b. Terbiyevî Monolog

LEYLA İLE KAYA

[Leyla ile Kaya iki küçük bebektir.

Çocuklar büyüklerle serbestçe oynarlar. Yuva mualliminden veya annelerinden duydukları sözleri tekrar ederler. Yaşamak için bilinmesi lazım olan bu ilk malumat, büyüklerle oynanan mini mini yavruların ufacık dimağlarında yavaş yavaş yer eder.

Terbiyevî bir monolog mahiyetinde olan ve aynı zamanda çocukları eğlendiren bu gibi oyunların açık havada yapılması daha muvafıktır.]

Leyla'nın Yatma Zamanı

1

Uygun geldi küçük bebeğim, gel seni yatağına yatırayım. Asma saate baksana, tam dokuz. Arkadaşın Kaya uyudu bile.. Düşün ki yarın erken kalkacaksın. Uyandığın zaman sabunu bol su ile köpürteceğim. Kırmızı renkli süngerle yüzünü, gözünü, kulaklarını, enseni oğuştura oğuştura yıkayacağım. Yeni aldığım fil dişi tarağı gördün mü Leyla... İşte o güzel tarakla altın saçlarını tarayacağım, her bir telini güzel güzel havalandıracağım. Bilirsin ki saçlar da temiz havaya muhtaçtır. Taranmamış, karışık saçlar kadar insana sıkıntı veren nedir?

Seni çok sevdiğim için bunları söylüyorum. Yoksa iyiliğini istemeseydim, omuzlarımı silker; «Leyla kirli gezmiş... Bana ne?...» derdim.

Fakat her şeyden evvel sen benim bebeğim değil misin? Öyle ya, öteki beriki görür, sonra beni ayıplar.

Gel şimdi elbiselerini çıkarayım. Gündüzün taşıdığın esvaplarla yatağına girmemelisin!

Baksana, onlar ne kadar tozlu!.. Yatağı çarçabuk kirlemek hiç doğru değil. Hele şu beyaz çarşafa bir bak... âdetâ kaymak gibi.

Dur sana beyaz geceliği giydireyim. Uslu çocuklar geceliksiz yatmaz. Sen mahalle çocuğu değilsin. Onlara sorarsan gündüzün gezindiği tozlu elbiselerle yatılır derler. Sen inanma meleğim... Sen onlara benzeme Leyla... Demek ki yatmaya karar verdin. Öyleyse küçük bir vazifen daha var. Büyükannene, babana, kardeşlerine «Allah rahatlık versin!» demeyecek misin, sen çok nezaketli, çok terbiyeli bir kızsın, değil mi Leyla?..

.....

.....

Uyku melâikeleri gözlerini açıp kapıyor, nerdeyse, tatlı rüyalara dalacaksın. Anlaşılan sen de rüya görmeği benim gibi pek seviyorsun. Seni bağrıma bastıkça seviniyorum küçüğüm. Lakin, şimdi içinden : «Ben bir beşik isterim!» diyor musun?..

Bunda belki haklısın Leyla. Çocuklar eskiden beşikte büyülerdi. Annelerinin tatlı sesi, beşiğin gıcirtısı eski zaman çocuklarının kalbine ferah verirdi, lakin sonradan anlaşıldı ki beşik çocuklar için en zararlı bir şeydir. Sana çok yalvarırım Leylacığım, sakın beşik isterim deme!

Bilir misin seni ne çok seviyorum? Seni bu kadar sevdiğimi bildiğim için sözlerimi de can kulağıyla dinlersin sanırım.

Şimdi sen gözlerini kapamadan kulağına iki üç söz fısıldayacağım Leyla..

Küçükler daima erken uyumalı. Erken yatan çocuklar gürbüz olur. Bilirim sen sıska olmayı istemezsin. Demin seni yatağına yatırırken cici esvaplarını çıkarmıştım, dikkat ettin mi? Bunu senin için yaptım Leyla. Şimdi o beyaz gecelikle kendini yatakta bir kuş tüyü kadar hafif bulduğına eminim.

En ehemmiyetli bir şeyi az kaldı unutuyordum, ben anne olalı korkarım ki ihtiyarladım. Öyle ya... Seni yatırırken: «Leyla, dişlerini güzelce fırçala, kızım!» demeyi unuttum. Bir insan yatarken dişlerini yıkamamak için ne sebep olabilir? Biz bütün gün neler yemeyiz. Mesela ben daha bu akşam sofrada üç türlü yemek yedim. Küçük küçük parçalar dişlerimin arasına sıkıştı. Dişlerimi temizlemezsem, genç yaşmda onların çürüdüğünü görürüm. İnci gibi dişler insana ne kadar güzellik veriyor bilsen?

Doğrusu senin de dişlerin çok güzeldir Leyla... Denizlerden çıkarılan inciler bile bu kadar parlak değil. Artık elbiselerini güzelce kalıpladım, yerine koydum.

Sana bir yorgan, bir battaniye kâfidir. Öyle kalın örtüler arasında boğulmanı hiç istemem.

Yarın sana yıkanmayı da öğreteceğim. Bu da çok hoştur bebeğim. Hem beni o zaman daha çok seveceksin. Haydi, bebeğim Leyla, sen gözlerini kaparken ben de ninni söyleyeceğim:

Canım Leyla, gözüm Leyla

Uyu artık, uyu, uyu.

Canım Leyla, gözüm Leyla

Sevmez misin sen uykuyu.

Canım Leyla, gözüm Leyla

Ne sevimli bir bebeksin

Canım Leyla, gözüm Leyla

Uyu rüya göreceksin!

Kayanın Uyanması

(Küçük bebek bir yatağına yatırılır.)

Perde açılır: «Günaydın, küçük Kaya... Gece rahat uyudun mu? Gözlerini oğuşturuyorsun, demek ki hâlâ uyanmış değilsin....»

Hadi, kalk! Sabahleyin uyandıktan sonra yatakta durmak iyi değildir. Bunu yalnız tenbeller yapar. Sen tenbel bir çocuk değilsin! Baksana, Leyla çoktan kalktı, sabah tuvaletini bitirdi bile...

İşte elbiselerin; giyin !

Çok yalvarırım Kaya, çoraplarını ayağına ters geçirme. Sonra adama şaşkın derler. Bazı çocuklar soğuk sudan kaçarlardı. Sabahleyin annelerinden ılık su isterler. Düşün Kaya, sabahleyin soğuk su kadar güzel ne var? İnsana âdeta yeniden can verir. Senin öyle uyuşuk, korkak çocuklara benzemeni hiç arzu etmem, Kaya... Şimdi leğeni al; evvela ellerini, sonra enseni, yüzünü güzel güzel oğuştur.

Dişlerini fırçalamayı da unutma!

Kuru havlu ile silindikten sonra yüzün güneş gibi parlayacak. Saçlarını da güzelce taramalısın... Kunduraların gecedan hazır... Yatmazdan evvel onları boyamıştın. Sen çok dikkatli bir çocuksun kaya! Şimdi, işte ehemmiyetli bir iş: Elbiselerin tozlarını almadan mı mektebe gideceksin? Doğrusu, çok ayıp olur. Böyle dikkatli, temiz bir gencin tozlu esvaplarla gezmesini kim hoş görür? O hâlde şimdi esvap fırçanı al, esvabını baştan ayağa, güzel güzel fırçala...

İşte yavrum Kaya, artık hazırlandı. Dikkat ettin ya, bu öyle zannettiğin kadar uzun sürmedi.

Leyla da tuvaletini bitirdi. Sabah kahvaltısını birlikte yapacaksınız. Sonra yine birlikte mektebe gideceksiniz.

(İki bebek ufak bir masanın kenarına yaklaştırlır.)

Çocuklar, peşkirlerinizi önünüze açınız. Üstünüzü sakın kirletmeyiniz. Hem vakit geçtir, biraz acele ediniz!..

Kaya mendilin var mı?

Ya senin Leyla?..

Haydi güle güle gidiniz yavrularım. (Onları kucaklar), Daima dik yürüyünüz, yol üstünde sakın duraklamayınız, mektepte uslu oturunuz çocuklar!

[Gürbüz Türk Çocuğu, 20 (Mayıs 1928) 7-8.

Kaynakça

- AKÜN, Ömer Faruk, "Ahmed Hamdi Tanpınar", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 12 (1962) 18.
- BANARLI, Nihad Sami, (1948), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*: 367-368; BANARLI, Nihad Sami, BANARLI, Nihad Sami, (1987), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi II*, [Genişletilmiş II. Baskının tıpkı-basımı] İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, s. 1131.
- BEYATLI, Yahya Kemal, 1984, "Vezinlere Dair I", *Edebiyata Dair*, 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, s. 112.
- ÇILGIN, Alev Sınar, "Genç Cumhuriyetin Ütopyası: «Gülbüz Türk Çocuğu»" **U. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 5/ 6 (2004/1) 97-119.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet, (1936-46), "Emin Recep", *Türk Şairleri III*, İstanbul, s. 1243; Uraz, Murad, 1939-40, *Türk Edip ve Şairleri*, İstanbul: Tefeyyüz Kütüphânesi, s. 121-122.
- ÖZBALCI Mustafa, 1993, *Emin Recep Bey ve Şiirleri*, Samsun: Eser Matbaası, XIV+99 s.
- [GÜREL], Emin Recep, "Vurun Dalgalar", **Yeni Kitap**, 6 (Teşrin-i Sâni 1927) 27.
- [GÜREL], Emin Recep, "Kelebek ile Arı Masalı", **Gülbüz Türk Çocuğu**, 21(Haziran 1928) 36-37.
- [GÜREL], Emin Recep, "İpek Böceği", **Gülbüz Türk Çocuğu**, 23 (Ağustos 1928) 22.
- [GÜREL], Emin Recep, 1928, *Altın Kitap-Çocuk Şiirleri*, İstanbul: Resimli Ay Neşriyatı, 76 s.
- ÖZARSLAN, Ersin, (2006), "Emin Recep Bey ve Şiirlerine Yeni Ekler", **Ege Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, (İZMİR), XII (2006) 59-76.
- ÖZTÜRK, Selahattin ve Abdurrahman M. HACIİSMAİLOĞLU, Muhammed HIZARCI [Hazırlayanlar], (2006) *Hakkı Tarık Us Kütüphanesi Kataloğu: Süreli Yayınlar*, İstanbul: T. C. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Müdürlüğü Yayınları.
- POLAT, Nâzım Hikmet, "Emin Recep Bey ve Şiirleri'ne Bazı Ekler", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, [Sivas] 4 (, Nisan 1997). 203-218.
- URAZ, Murat, (1939-1940), *Türk Edip ve Şairleri*, Cild I, İstanbul: Tefeyyüz Kitabevi, s. 21.

TEN POEMS AND A PEDAGOGICAL MONOLOGUE WHICH REMAINED ON THE LITERARY JOURNALS BY EMİN RECEP GÜREL

Ersin ÖZARSLAN*

Abstract

In this article we mention the problems of gathering some works of the poet Emin Recep Gürel, ten poems and a pedagogical monologue, that remained in the literary journals and present the texts of those poems and the pedagogical monologue.

Key Words: Emin Recep Gürel, literary magazines, collecting poems, text detection edition poems

---

* *Gazi University School of Communication Dept. Of Journalism*